

Waterloo rustar upp och visar film

Europas kändaste slagfält Waterloo skyddades för nybyggen redan för hundra år sedan, men inför 200-årsjubileet den 18 juni har lokala myndigheter rustat upp byggnader som hållit på att förfalla. Ett nytt underjordiskt museum iscensätter slaget i det som i dag är en förstad till Bryssel.

Det underjordiska museet Mémorial 1815 ligger invid utsiktsskullen La Butte du Lion. För att få en perfekt bild av och perspektiv på hur långt slagfältet på 500 hektar sträckte sig bör man bestiga den drygt 40 meter höga Lejonkullen. Största delen av åkrarna har hållits obebyggda och därför kan man lätt känna historiens vingslag uppe på kullen. Ännu mer stämningsfullt är Chateau Hougomont som är kringbyggt av relativt höga murar och stenbyggnader. Detta var de allierades mest framskjutna stödjepunkt på slagfältet och platsen för intensiva strider. Herrgården (slottet förstördes i slaget) har delvis restaurerats, men tre kastanjeträd med kulhål har överlevt och kan beskådas utanför gårdens södra port.

Druvhagel tog benet

I oktober 1813 besegrades Napoleon i det "stora folkslaget" vid Leipzig. Sex månader senare tvingades han abdikera och skickades i exil till ön Elba. Alla trodde att det var slutet på en era, men när kejsaren i mars 1815 som gubben i lådan poppade upp i Paris, blev de allierades överbefälhavare, hertigen av Wellington, tvungen att skynda från Wienkongressen till Bryssel. Wellington kände mycket väl till Bryssels omnejd och därför var han i stånd att välja den bästa platsen för den sista stora uppgörelsen mellan de allierade och fransmännen. På franska talade man förr om Bataille de Mont-Saint-Jean, vilket var Napoleons benämning för slaget. En stor del av striderna utspelade sig på åshöjden vid byn Mont Saint-Jean. Bondgården med samma namn inreddes till ett sjukhus där 6 000 allierade soldater omhändertogs. I dag hyser samma byggnader ett mikrobryggeri, en restaurang och en butik. Ägarna har tagit fram ett mörkt och starkt öl som lär ska påminna om brygden soldaterna drack innan de drog ut i strid.

Den preussiske härföraren Blücher, som stred på de allierades sida, döpte slagfältet till Die Schlacht bei Belle Alliance, efter gästgiveriet där Napoleon mitt i stridsvimlet höll krigsråd med sina fältherrar. La Belle Alliance kan endast besökas på kvällen eftersom det numera är en nattklubb.

Slaget namngavs av Wellington, som tillbringade både natten före

FAKTA

Ta tåget till slagfältet

- Museet Mémorial 1815 är öppet varje dag, året runt. Från april till september är öppettiden 9.30-18.30.

- Inträdet är gratis för barn under 7 år och kostar 13-19 euro för övriga. I de olika biljettpriserna ingår inträde till Mémorial plus andra sevärdheter, som till exempel Wellington-museet och Lejonkullen på samma område.

- Slagfältet ligger ungefär 20 km söder om Bryssel och 4 km utanför Waterloos centrum. Resetid från Bryssel med bil är 25-35 minuter, beroende på trafiken. Du kommer också enkelt till museet och slagfältet med tåg. Ta tåget från Bryssel Syd i riktning Charleroi; tågen till Waterloo går regelbundet. Stig av vid Braine-l'Alleud, inte Waterloo. Resetiden är ungefär 14 minuter och det går minst tre tåg i timmen till Braine. Enkelbiljetten kostar 4 euro. Från tågstationen är det en 10-15 minuters promenad till slagfältet.

och efter striderna i byn Waterloo fyra kilometer från slagfältet. Vårds- huset där han sov och skrev sin berömda segerrapport blev sedan Wellingtonmuseet. Här erbjuds en fläkt av den gamla (musei)världen, med Lord Uxbridges geniala benprotes som en bisarr höjdpunkt. Uxbridge ledde det engelska kavalleriet, men hans ben träffades av druvhagel medan han red invid Wellington. Det amputerade benet begravdes och blev en turistattraktion. På Wellingtonmuseets bakgård finns en av benets ursprungliga begravningsplatser, men var stumpen finns i dag tycks ingen veta.

Ljudeffekter och skelett

Autentiska och historiska föremål är inte Mémorial 1815-museets star-

ÅTERUPPLEVT. Har man tur kan man möta den franske marskalken Ney och andra historiska personer på besök vid det gamla slagfältet.

FOTO: ALBERT EHRNRÖOTH

kaste sida. I stället fokuserar man på transmedialt berättande med ljudeffekter, film och iscensättningar. Ett utmärkt exempel är filmen på 4D-biografen, som lyckas levandegöra händelserna på slagfältet. Men ett museum om ett blodigt slag, som ledde till en långvarig fred i Europa, får naturligtvis inte bara erbjuda lätt underhållning.

För några år sedan gjordes arkeologiska utgrävningar på slagfältet i samband med byggandet av en ny bilparkering. Man hittade ett

fullständigt skelett, vilket är mycket ovanligt i Waterloo. På basen av platsen och föremålen som hittades invid mannen har man fastställt att han var en hanoveriansk soldat.

Nu vilar den okände soldaten under glas, med en blykula kvar i bröst-korgen, på Mémorial 1815-museet. Han formar det bästa beviset och en makaber påminnelse om att Waterloo är en minnesplats och slaget var på blodigt allvar.

ALBERT EHRNRÖOTH